

Stöd till romska organisationer och romers hälsa 2018

Förord

Under 2018 har Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) inom ramen för regeringsbeslut (2016) i uppdrag att genomföra insatser som ska bidra till att förbättra förutsättningarna för romers engagemang i det civila samhället och för romska organisationers deltagande i samhällslivet, som en del av arbetet för romsk inkludering. I uppdraget ingår att arrangera en utbildning i föreningsteknik samt erfarenhetsutbyte mellan romska och icke-romska organisationer. I uppdraget ingår också att fördela stöd enligt förordning (2016:840) om statsbidrag för hälsofrämjande insatser riktade till romer.

I *Stöd till romska organisationer och romers hälsa 2018* presenteras hur myndigheten har genomfört uppdraget. MUCF presenterar vilka projekt som har beviljats bidrag inom satsningen och vilka insatser myndigheten genomfört. Det handlar bland annat om en film i föreningsteknik, stöd i ansökningsprocessen och ett erfarenhetsutbyte mellan romska och icke-romska organisationer. I rapporten beskriver vi också på vilket sätt uppdraget har genomförts i samråd med romska representanter. Myndigheten drar slutsatsen att bidraget främjar romers hälsa och det romska civilsamhället på bred front, samt att myndighetens insatser stödjer det romska civilsamhället. Målgruppen efterfrågar dock mer stöd. För att möjliggöra mer av de goda resultat som presenteras i denna rapport krävs ökade resurser för uppdraget.

Rapporten har tagits fram av Ellen Lundkvist på avdelningen för statsbidrag.

Lena Nyberg, generaldirektör
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning	5
Bidragsgivning	6
Prioriteringar och kommunikation	6
Stöd i ansökningsprocessen	7
Antalet inkomna ansökningar och bifall.....	7
Handlägningsprocessen	9
Projektledarinformation	9
Projektbesök	9
Resultat av hittills beviljade projekt	10
Stärka förutsättningar	12
Erfarenhetsutbyte	12
Utvärdering av erfarenhetsutbytet	14
Referensgrupp om offentliga regelverk	15
Film i föreningsteknik	16
Slutsatser	17
Referenser	19
Bilaga 1: Beviljade projekt 2018	20
Bilaga 2: Ansökningar 2018.....	23
Bilaga 3: Beviljade projekt 2016—2018	24

Sammanfattning

Det är tredje året som Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) rapporterar sitt uppdrag inom arbetet för romsk inkludering till regeringen. Uppdraget består av att genomföra insatser för att förbättra förutsättningarna för romers engagemang i det civila samhället och för romska organisationers deltagande i samhällslivet. I uppdraget ingår att arrangera en utbildning i föreningsteknik samt erfarenhetsutbyte mellan romska och icke-romska organisationer. I uppdraget ingår även att fördela stöd enligt förordning (2016:840) om statsbidrag för hälsofrämjande insatser riktade till romer (regeringsbeslut 2016). Uppdraget avses ske 2016–2019.

I rapporten redogör myndigheten för insatserna som genomförts under 2018. Första kapitlet ägnas bidragsgivningen. Myndigheten presenterar årets arbete med bidragsgivningen och insatser för stöd i ansökningsprocessen. Myndigheten visar även övergripande information om hur bidraget har fördelats geografiskt 2016–2018, och statistik om hur antalet sökande och beviljanden har utvecklats över de tre år som bidragen fördelats. Myndigheten beskriver vidare bidragsgivningen som ett föreningstekniskt uppdrag, som stärker organisationerna som går vidare i ansökningsprocessen. Myndigheten rapporterar även om genomförda projektbesök och de enligt myndighetens bedömning goda resultat som hittills uppnåtts av slutrapporterade projekt inom satsningen.

Myndigheten redogör under det andra kapitlet för insatserna för att förbättra förutsättningarna för romers engagemang i det civila samhället och för romska organisationers deltagande i samhällslivet. Myndigheten har skapat en film i föreningsteknik samt arrangerat ett erfarenhetsutbyte mellan romska och icke-romska organisationer. Myndighetens utvärdering av erfarenhetsutbytet pekar på att insatsen givit goda effekter, men att mer stöd efterfrågas av målgruppen gällande projektansökningar. I det tredje kapitlet drar myndigheten slutsatser och ger förslag på hur arbetet med uppdraget kan utvecklas. Myndigheten föreslår att:

- **öka statsbidraget för hälsofrämjande insatser riktade till romer**
För att inte tappa det stora engagemang och intresse som finns hos romska organisationer att arbeta med att främja romers hälsa bör detta särskilt beaktas. Organisationerna bör ges möjlighet att växla upp sina insatser.
- **ge ökade administrationsmedel till MUCF för arbetet med uppdraget**
Detta krävs om regeringen avser att uppmuntra och förvalta intresset som finns hos romska organisationer att stärka sin kapacitet och lära sig mer om exempelvis föreningsteknik som myndigheten nu med befintliga personal- och verksamhetsresurser har svårt att bemöta.
- **ungas perspektiv och hälsa särskilt ska beaktas inom uppdraget**
Detta för att det är viktigt att få med unga romer i arbetet med romsk inkludering samt för organisationer att arbeta med att öka unga romska mäns hälsa, utöver romska flickor och kvinnors hälsa.

Inledning

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor har i uppdrag att genomföra insatser som ska bidra till att förbättra förutsättningarna för romers engagemang i det civila samhället och för romska organisationers deltagande i samhällslivet. Uppdraget avses ske 2016–2019. I uppdraget ingår även att fördela stöd enligt förordning (2016:840) om statsbidrag för hälsofrämjande insatser riktade till romer (regeringsbeslut 2016). För uppdraget har myndigheten under 2018 fått disponera totalt 2 550 000 kronor, varav minst 1 900 000 kronor ska fördelas i bidrag (regeringsbeslut 2018).

Av regeringsbeslutet (2016) framgick att uppdraget stöd till romska organisationer skulle genomföras efter samråd med romska representanter samt att MUCF skulle uppmuntra romska tjejers och kvinnors deltagande. Myndighetens tidigare erfarenhet visar på att romsk medverkan och medskapande är centralt för att kunna genomföra uppdraget. Det handlar bland annat om att aktiviteterna ska utgå från målgruppens behov och bör förankras i målgruppen för att säkerställa relevans och spridning. Myndigheten har därför valt att även efter det initiala skedet av uppdraget sträva efter samverkan. Samverkan kan ske genom information, samråd, dialog och partnerskap¹. Under 2018 har samverkan skett genom framställandet av en film i föreningsteknik, samt i erfarenhetsutbytet mellan romska och icke-romska organisationer. I dessa insatser har romska representanter eller organisationer medverkat i genomförandet. Läs vidare om hur detta har gått till i kapitlen Film i föreningsteknik samt Erfarenhetsutbyte.

---

¹ För definitionen av samråd, dialog och partnerskap, se den europeiska koden:
<https://www.mucf.se/publikationer/europeisk-kod-ideburna-organisationers-medverkan-i-beslutsprocessen>

Bidragsgivning

Prioriteringar och kommunikation

Enligt förordning (2016:840) om statsbidrag för hälsofrämjande insatser riktade till romer ska bidraget gå till projekt där personer med romsk språk- och kulturkompetens deltar. Projekten ska främja romers hälsa genom till exempel utbildning, information, aktiviteter och liknande. Myndigheten ska prioritera projekt som involverar romska flickor och kvinnor, samt projekt som utförs i samarbete med en kommun eller ett landsting. Myndigheten ska även ta hänsyn till projektets förutsättningar att ge upphov till långsiktiga effekter. I enlighet med regleringsbrevet för budgetåret 2018 har MUCF haft 1,9 miljoner kronor att fördela inom stödformen.

Myndigheten har kommunicerat möjligheten att ansöka om bidrag på flera sätt. MUCF skickade under februari e-post till ett 100-tal kontakter bestående av romska organisationer, kommuner och personer som myndigheten haft kontakt med genom sin tidigare bidragsgivning. Där framgick information om möjligheten att söka bidrag, de prioriteringar som bidraget har, samt möjlighet att få stöd i ansökningsprocessen. Information om bidraget lades också ut på myndighetens webbplats. Därutöver kontaktade myndigheten Radio Romano som gjorde ett cirka 5 minuter långt intervjuinslag om möjligheten att söka bidrag för hälsofrämjande insatser riktade till romer². Myndigheten kontaktade liksom föregående år även www.minoritet.se, som dock inte svarade på denna förfrågan. Vid projektbesöken som genomfördes våren 2018 informerade även myndigheten om den nya ansökningsperioden och dess prioriteringar. Ansökningssystemet uppdaterades också för att kunna ta emot ansökningar. Liksom föregående år anpassades systemet efter särskilda förordningskrav. Till exempel efterfrågades hur projektet involverar romska kvinnor och flickor samt att projekt som angav att de samarbetade med en kommun eller ett landsting skulle bifoga en avsiktsförklaring från kommunen eller landstinget i sin ansökan. MUCF valde även detta år att gå ut med vissa prioriteringar för att projekt med mindre projektbudget skulle få större chans att ta del av bidraget. Bakgrunden till beslutet är att det i handläggningen 2016 endast var tre projekt som beviljades bidrag av totalt 16 ansökningar, trots att flera ansökningar var bra. Det berodde på att de projekt som bedömdes vara bäst också var mer omfattande och kostsamma. Prioriteringarna kommunicerades enligt nedan:

- En organisation kan beviljas max 150 000 kronor.
- Beloppet ska gå till aktiviteter.
- Beloppet får inte användas till löner.
- Max 50 000 kronor får användas för att arvoda till exempel föreläsare, ambassadörer eller experter.

---

² Lyssna på inslaget via denna länk:

<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=2122&artikel=6892238>

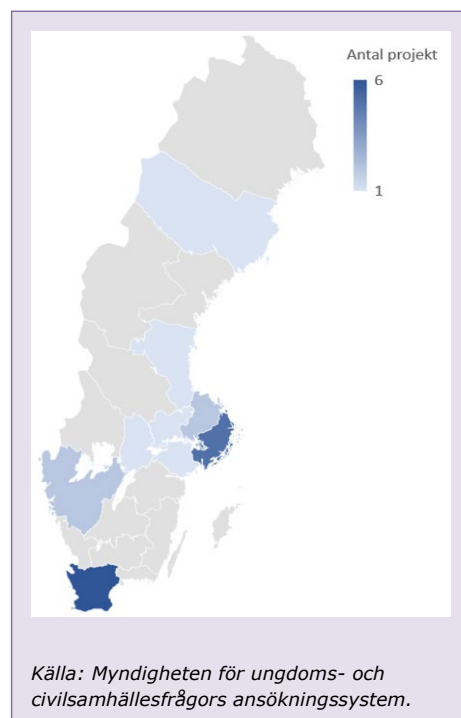
Stöd i ansökningsprocessen

För att underlätta ansökningsprocessen för organisationerna valde MUCF att liksom föregående år erbjuda sökande stöd inför ansökan, där myndigheten erbjöd återkoppling på utkast till ansökningar. Förutom det tidigare nämnda e-postmeddelandet som skickades ut under februari till ett 100-tal kontakter, skrevs även information om möjlighet till stöd i ansökningsprocessen in på hemsidan i anslutning om att bidraget fanns att söka. Organisationerna erbjöds att e-posta sina ansökningar till ansvarig handläggare senast drygt två veckor innan sista ansökningsdag. Myndigheten uppmuntrade även ansökande att påbörja ansökan i tid så att de skulle ha möjlighet att ställa frågor och lösa eventuella problem som de stötte på redan innan ansökan skickas in. Myndigheten förtydligade även att det alltid går bra att kontakta myndigheten när som helst för frågor. Det inkom samtal och e-postmeddelanden gällande frågor om bidraget samt samtal om mer eller mindre lösa projektidéer från cirka 15 föreningar, varav myndigheten hade upprepad kontakt med flera av dessa. Handläggaren informerade ofta om vad ett projekt innebär, och hur man kan formulera sin idé efter ett projekttänk. Därutöver gav myndigheten muntlig feedback på 8 konkreta projektidéer.

Antalet inkomna ansökningar och bifall

Sista ansökningsdag för bidraget var den 16 april 2018. Totalt inkom det 13 ansökningar under bidragsomgången 2018. Det totalt ansökta beloppet var drygt 4 miljoner kronor. Utav de 13 sökande beviljades 8 organisationer projektbidrag om totalt 1,9 miljoner kronor. Detta kan jämföras med bidragsomgången 2017 då 14 organisationer sökte strax över 3,1 miljoner kronor, varav 6 sökande bifölls och totalt 1,8 miljoner kronor delades ut i projektbidrag.³

Antalet ansökningar har minskat något över åren, från 16 stycken 2016 och 14 stycken 2017 till 13 stycken 2018. Handläggarna upplever dock att de ansökningar som inkom under 2018 höll en högre kvalitet jämfört med föregående år. Sett över tid söker organisationerna mindre pengar sedan MUCF började prioritera mindre konstansomsfattande projekt. Ansökningarna håller en högre kvalitet då de på ett bättre sätt motsvarar den kapacitet som myndigheten

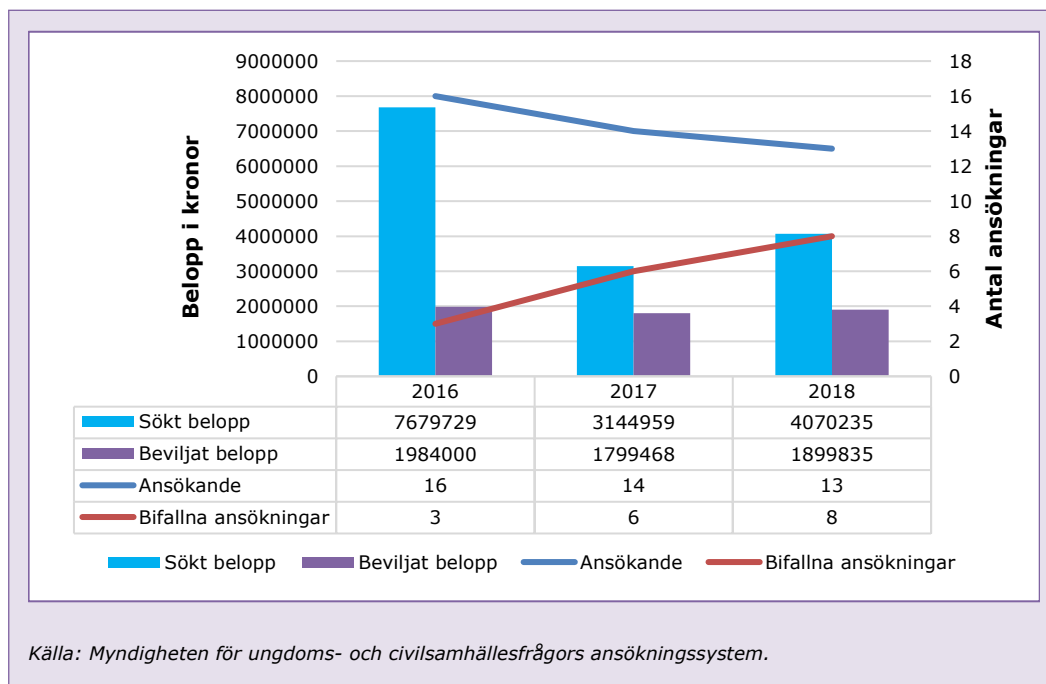
Figur 1. Geografisk spridning av bidragsfördelning 2016–2018. Län och antal närvarande projekt.

³ I MUCF:s rapport *Stöd till romska organisationer och romers hälsa 2017* angavs felaktigt att det sökta beloppet 2017 var 3 001 150 kr, när det i själva verket låg på 3 144 959 kronor.

bedömer att organisationerna som ansöker har. Prioriteringarna har resulterat i att mindre etablerade romska organisationer med mindre kostnadsomfattande projekt har kunnat gå vidare i ansökningsprocessen.

Under 2016 bifölls 3 organisationer och under 2017 bifölls 6 organisationer. Under 2018 biföll MUCF 8 organisationer. Detta innebär att mellan 2016–2018 så har 17 projekt fått bifall inom projektbidraget hälsofrämjande insatser riktade till romer. Majoriteten av projekten genomförs eller har genomförts i Stockholm eller i Malmö. Ett projekt genomförs under 2018 på flera orter. Den geografiska spridningen illustreras i figur 1. Bidragsutvecklingen illustreras i figur 2. Se samtliga bifallna projekt 2016–2018 i bilaga 3.

Figur 2. Bidragsutveckling 2016–2018. Miljoner kronor och antal ansökningar.

Utvecklingen med fler bifall över de åren som MUCF har fördelat bidraget innebär att fler som ansöker om bidrag beviljas det, men också att de som beviljas bidrag får mindre bidrag. Att fortsätta prioritera projekt med mindre projektbudgetar skulle dock kunna hämma de romska föreningarnas utveckling och arbete med romers hälsa, då de avstår från att söka mer kostnadsomfattande projekt. Det framkom att många organisationer drog sig för att söka mer än 150 000 kronor och att de uppfattade prioriteringarna som begränsande krav i den kontakt som myndigheten hade med målgruppen inför ansökningsomgången. Samtidigt gör myndigheten bedömningen att myndighetens prioriteringar ligger i linje med uppdragets syfte att särskilt ge romska organisationer bättre förutsättningar att arbeta med hälsofrämjande insatser riktade till romer. Då bidraget är begränsat till under 2 miljoner kronor blir konsekvensen att om bidraget ska distribueras på sådant sätt att det stärker civilsamhället och särskilt romska organisationer att arbeta med dessa frågor på bred front så är det relativt små summor som kan ges till varje organisation. Därför gör myndigheten bedömningen att prioriteringarna bör försätta under 2019 års bidragsgivning, givet att bidraget är så litet.

Handläggningsprocessen

Relativt få organisationer ansöker om bidraget, men mycket arbete krävs med kompletteringar och kontakt med sökande i handläggningen. Under handläggningstiden har handläggarna haft telefonkontakt och dialog med organisationerna gällande de projekt som gått vidare och krävt komplettering. För att effektivisera kompletteringarna tog MUCF kontakt med organisationerna direkt över telefon efter utskickad komplettering, och erbjöd att ta in vissa kompletteringar muntligt, samt hade stödjande dialog om kompletteringarna för att hjälpa de sökande att förstå MUCF:s frågor. Telefonkompletteringarna, liksom information och dialog över telefon har uppskattats av flera ansökande och myndigheten upplever att det effektiviserat handläggningen tidsmässigt. Myndigheten har även bilden att denna mer dialogbaserade komplettering bidrar till att föreningarna stärks föreningstekniskt under handläggningen. De får en större förståelse för hur man formulerar ett projekt och varför vissa saker, exempelvis mätbara mål, efterfrågas. Myndigheten ser här en stark synergieffekt i att binda ihop de två delarna av de romska uppdragen mer, då bidragsgivningen blir en form av utbildning i föreningsteknik – förutsatt att organisationen går vidare i handläggningen och får kompletteringsförfrågan. Denna synergi förutsätter dock att myndigheten har tid och resurser avsatta till att jobba med kompletteringarna. MUCF ser ännu fortfarande stora föreningstekniska- och formaliabrister hos de sökande trots insatser i föreningsteknik om stadgar. Då myndigheten håller på med ett förändringsarbete och stramar upp kontrollerna vid sin bidragsgivning har även vissa föreningar reagerat negativt på utökade kontroller, och tolkat det som att detta återspeglar en misstro eller diskriminering mot romska föreningar. Myndighetens bedömning är att den behöver ge organisationerna information om förändringar och rutiner, som exempelvis krav på stadgar, tydligt och i god tid. I beslutet för de som fått bifall 2018 har eventuella formaliabrister påpekats, och myndigheten har klargjort att bristerna behöver åtgärdas om organisationen vill söka MUCF:s bidrag i fortsättningen.

Projektledarinformation

På grund av beslutet om myndighetens omlokalisering till Växjö den 1 februari 2019 och det merarbete samt personalomsättning detta har inneburit för myndigheten så ställdes samtliga projektledarträffar i MUCF:s regi in under 2018. Istället skickades ett informationsblad ut till samtliga som erhållit projektbidrag från myndigheten under året. Detta gjordes även inom statsbidraget för hälsofrämjande insatser riktade till romer.

Projektbesök

Under året gjorde myndigheten projektbesök hos 8 projekt som fått stöd inom stödformen. Syftet med besöken var att se hur det går för de olika projekten, samt introducera ny personal som tillträtt under våren. Myndigheten uppfattade ett stort intresse hos organisationerna som erhållit projektstöd att fortsätta att arbeta med frågan. Myndigheten frågade också om det fanns något som dessa föreningar skulle vilja ha som ämnen inför framtida workshops gällande erfarenhetsutbyten och/eller föreningsteknik. Då flera av projekten genomförs i Skåne besökte handläggaren även Romskt informations- och kunskapscenter (RIKC) för ett möte om deras och myndighetens

verksamhet, samt eventuella synergier. Myndigheten bedömer projektbesöken som mycket viktiga, inte minst för relationsskapande mellan organisationerna och MUCF. I stort uppskattas besöken av organisationerna, och den mer personliga kontakt som skapas vid dessa upplevs som viktig. Besöken har också en viktig kvalitetssäkrande funktion. Ett projektbesök användes som underlag vid bidragsomgången 2018, då handläggarna upplevde att projektet inte genomfördes på ett helt tillfredställande sätt.

Resultat av hittills beviljade projekt

Under 2018 slutrapporterades två projekt. Dessa är Uppsala läns bildningsförbunds (ULB) projekt ”Bygga förening, bygga kompetens, bygga broar - bygg upp dig själv!” samt Romer kultur, fritid, kunskap och tolerans (RKFKT) projekt ”Misto ilo – tillsammans för romska kvinnors hälsa, och hälsokommunikatörer”. Projektens arbete och resultat presenteras nedan utifrån det som redovisas i deras slutrapporter inlämnade till myndighetens ansökningssystem. Hittills har fyra projekt slutrapporterats inom stödformen⁴. De projekt som slutrapporterades 2017 visade att projekten förutom att bidra till ökad hälsa bland romer även blir en plattform för ett relationsbygge, kunskapsförhöjning och informationsutbyte mellan och i det romska civilsamhället och den offentliga sektorn. De projekt som slutrapporterades 2018 visar också på detta, samt på vikten av kvinnligt romskt ägandeskap och romsk förankring.

ULB fick bidrag för att romer bosatta i Uppsala skulle bilda en förening som representerar flera olika grupper av romer. Projektet ändrades dock då deltagarna uttryckt att de inte var redo att bilda förening. ULB menar att den romska gruppen under projekttiden har tagit steg mot detta, och att projektet har enat olika romska grupper. Deltagarna har fått stöd av folkbildningens organisationer i processen att bilda en förening. De har deltagit i utbildningar, studiecirklar, föreläsningar och fått ökad kunskap, nätverk, och nya mötesplatser. Flera deltagare har även utbildats till cirkelledare. ULB uppger att deltagarna efter projektet upplever en stärkt tro på sig själva och sin förmåga till delaktighet, samt ökad tillit och välbefinnande. De tre personer med romskt språk- och kulturkompetens som varit anställda i projektet har också gått vidare till andra anställningar efter projektets slut. Ett antal kompetenshöjande utbildningstillfällen för majoritetssamhället har anordnats, politiker har deltagit i föreläsningar och olika enheter på Uppsala Kommun har varit med i projektet. Länsstyrelsen Uppsala Län, Region Uppsala, och Arbetsförmedlingen har uttryckt intresse för att fortsätta arbetet.

RKFKT:s projekt har syftat till att öka romska kvinnors kunskap om hur man främjar den egna hälsan. Organisationen fick bidrag inom ramen för MUCF:s prioriteringar och beviljades 70 000 i projektmedel. Organisationen konstaterar att projektet varit mycket uppskattat av deltagarna och att deras metod att kombinera traditionell sömnad med samtal och föreläsningar om hälsa har varit en framgång. Deltagarna har fått ökad kunskap om hälsa och gjort förändringar i sin livsstil. De har fått kunskap om vart man kan vända sig inom vården i olika sammanhang och hur man går tillväga. RKFKT menar även att de kunnat påverka vården lokalt. Projektet har också bidragit till att bryta social isolering hos deltagarna och främjat deras psykiska hälsa. Deltagarna har även agerat som hälsokommunikatörer i sina nätverk och påverkat sin omgivning. Projektet har utvecklat

---

⁴ I den föregående rapporten *Stöd till romska organisationer och romers hälsa 2017* redogjordes för Romska ungdomsförbundets projekt och Romano Pasos Research Centers projekt som slutrapporterades under 2017.

en lättare variant av den traditionella romska kjolen, vilken ökat rörligheten för bärarna och flera deltagare har upplevt mindre värk och smärta i kroppen. Projektet har även bidragit till att synliggöra romer på ett positivt sätt lokalt. Samarbetet med Farsta Stadsdelsförvaltning beskrivs som en framgångsfaktor. Projektet skapade en fotoutställning om projektet och ställde ut lättvikts-versionen av kjolen lokalt i Farsta. Genom interaktion i det offentliga mellan romer och icke-romer menar RKFKT att fördomar har motverkats.

Liksom föregående år är det många kvinnor som nåtts av de slutrapporterade projektinsatserna, vilket är en prioritering som bidraget har. Båda projekten riktade sig till kvinnor och drevs av en romsk kvinnlig projektledare. Utav ULB:s projektdeltagare var 17 kvinnor och 13 män, medan samtliga 14 av RKFKT:s deltagare var kvinnor. Totalt sett har projekten som slutrapporterats hittills inom stödförmen⁵ direkt nått 73 kvinnor och 28 män från målgruppen. Därtill tillkommer de som påverkas indirekt genom dessa cirka 100 personers nätverk. Kvinnligt ledarskap i projektgenomförandet verkar även vara en framgångsfaktor för att nå kvinnor. ULB betonar betydelsen av den lokalt förankrade kvinnliga projektledaren som förebild för andra flickor och kvinnor i projektet. RKFKT menar att de som en romsk förening drivit projektet har varit förtroendebyggande. Det finns stor efterfrågan på projektet, och intresse hos romska kvinnor att organisera sig och göra liknande koncept i andra stadsdelar.

De tills nu slutrapporterade projekten tyder på att de resultat som uppnåtts hittills är goda och i linje med bidragets syfte att främja romers hälsa. Årets slutrapporterade projekt pekar även på att den romska förankringen och det kvinnliga romska projektägandeskapet är viktigt för att främja romska kvinnors hälsa och ge förebilder för kvinnor i målgruppen.

---

⁵ I den föregående rapporten *Stöd till romska organisationer och romers hälsa 2017* redovisade Myndigheten resultat från 2 projekt under 2017. Inom Romska ungdomsförbundets projekt utbildades 20 kvinnor 10 män till hälsoinspiratörer. Inom Romano Pasos Research Centers projekt deltog 22 kvinnor och 5 män.

Stärka förutsättningar

Erfarenhetsutbyte

Den 13 oktober genomförde myndigheten ett erfarenhetsutbyte mellan romska och icke-romska organisationer i Malmö. Temat för erfarenhetsutbytet var *EU-parlamentet och metoder för förändring*. Till utbytet bjöds organisationer in som fått projektbidrag för hälsofrämjande insatser riktade till romer 2016–2018 samt organisationer som fått projektbidrag för att öka valdeltagandet i de allmänna valen 2018. Målgrupperna som organisationerna inom de båda stödformerna jobbar med röstar i lägre utsträckning. Erfarenhetsutbytet var således en möjlighet för organisationerna att diskutera metoder samt inspirera dem att söka projektbidrag för att arbeta med ökat valdeltagande i Europaparlamentsvalet 2019 som MUCF utlyste hösten 2018. Erfarenhetsutbytet var även ett tillfälle att inspireras i metodtänkande och hur man kan beskriva sina projekt för bidragsgivare, något som efterfrågats vid projektbesöken. Genom att skapa synergi mellan stödformerna blev erfarenhetsutbytet också möjligt att genomföra ekonomiskt.

Totalt deltog 20 organisationer med 35 representanter under erfarenhetsutbytet. Av dem var 9 romska organisationer, vilka representerades av 14 personer.

Tabell 1. Deltagande ideella organisationer under erfarenhetsutbytet, sätesort

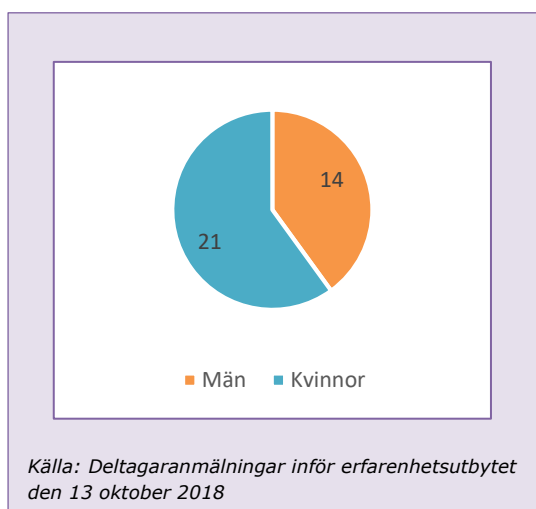
	Organisation	Ort
1	Antidiskrimineringsbyrån Norra Skåne	Helsingborg
2	ASOV Stockholm	Stockholm
3	FUB Stockholm	Stockholm
4	Gipsy föreningen Galbi	Göteborg
5	Internationella klubb Vorta Drom	Helsingborg
6	Internationella Rom och Resande Kvinnoforum/ IRKF	Stockholm
7	Malmö ungdomscentral	Malmö
8	OIKOS Community	Lund
9	Rinkeby Folkets Hus	Stockholm
10	Romani Bhar	Malmö
11	Romani Tjej	Helsingborg
12	Romer kultur, fritid, kunskap och tolerans (RKFKT)	Stockholm
13	Romska Ungdomsförbundet	Malmö
14	Skåne stadsmission	Malmö
15	Somalilands Förening	Malmö
16	Studieförbundet Vuxenskolan Stockholm	Stockholm
17	TAYO Förening	Borlänge
18	Trajosko Drom	Göteborg
19	UMIS Förening	Borlänge
20	ZigZag föreningen	Malmö

Källa: Deltagaranmätningar inför erfarenhetsutbytet den 13 oktober 2018

Erfarenhetsutbytet utformades och genomfördes i samarbete med föreningarna ASOV Stockholm, Romska ungdomsförbundet och Trajosko Drom⁶. Dessa arvoderades för sitt arbete med 4000 kronor exklusive moms per organisation. De var med och genomförde erfarenhetsutbytet och fungerade som referensgrupp till dess utformning och innehåll. Till erfarenhetsutbytet bjöds Europaparlamentarikern Soraya Post in som talare för att berätta om EU-parlamentets arbete och varför det är viktigt att rösta i valet. Myndigheten valde att bjuda in henne då hon har en stark förankring i den romska gruppen och dessutom utgör en romsk kvinnlig förebild. MUCF arvoderade även tidningen É Romani Glindas ungdomsredaktion i Malmö för att göra en artikel om erfarenhetsutbytet, som också publicerades i tidningen (Andersen 2018, 24f)⁷.

Erfarenhetsutbytet inleddes med att MUCF informerade om sitt arbete och det projektbidrag som fanns att söka för att arbeta med att öka valdeltagandet i Europaparlamentsvalet 2019. Vidare föreläste Soraya Post om Europaparlamentets arbete och situationen för minoriteter i Europa. MUCF föreläste sedan om metod och vad som är viktigt att tänka på när man skriver en projektansökan. ASOV Stockholm och Romska ungdomsförbundet föreläste därefter om hur de arbetar och tänker strategiskt kring metoder, samt om sina erfarenheter med att arbeta med att öka valdeltagandet i tidigare Europaparlamentsval. Därefter arrangerade MUCF i samarbete med Trajosko Drom en interaktiv metodworkshop där deltagarna delades upp i olika grupper och diskuterade olika metodproblem/dilemman. Deltagarna fick minnesanteckningar från workshoppen samt samtliga föreläsares PowerPoints skickade till sig cirka en vecka efter erfarenhetsutbytet.

MUCF bjöd in 2 personer från respektive organisation. Myndigheten uppmuntrade att en kvinna och en man skulle delta och/eller en yngre och äldre representant. Av de 25

Figur 3. Uppskattad könsfördelning bland deltagare vid erfarenhetsutbytet den 13 oktober 2018. Antal.

inbjudna organisationerna svarade 21 stycken ja på inbjudan och av dem deltog 20 vid erfarenhetsutbytet. Totalt deltog cirka 40 personer under erfarenhetsutbytet, varav 3 personer var personal. Alla deltagare besvarade inte den enkät som delades ut efter erfarenhetsutbytet och några av de som fyllde i enkäten besvarade inte frågorna om kön och ålder. Därför utgör inte uppgifterna om kön och ålder tillräckliga underlag för återrapportering. MUCF har dock en relativ god bild av könsfördelningen utifrån organisationernas anmälningar. Utifrån myndighetens bedömning av namn

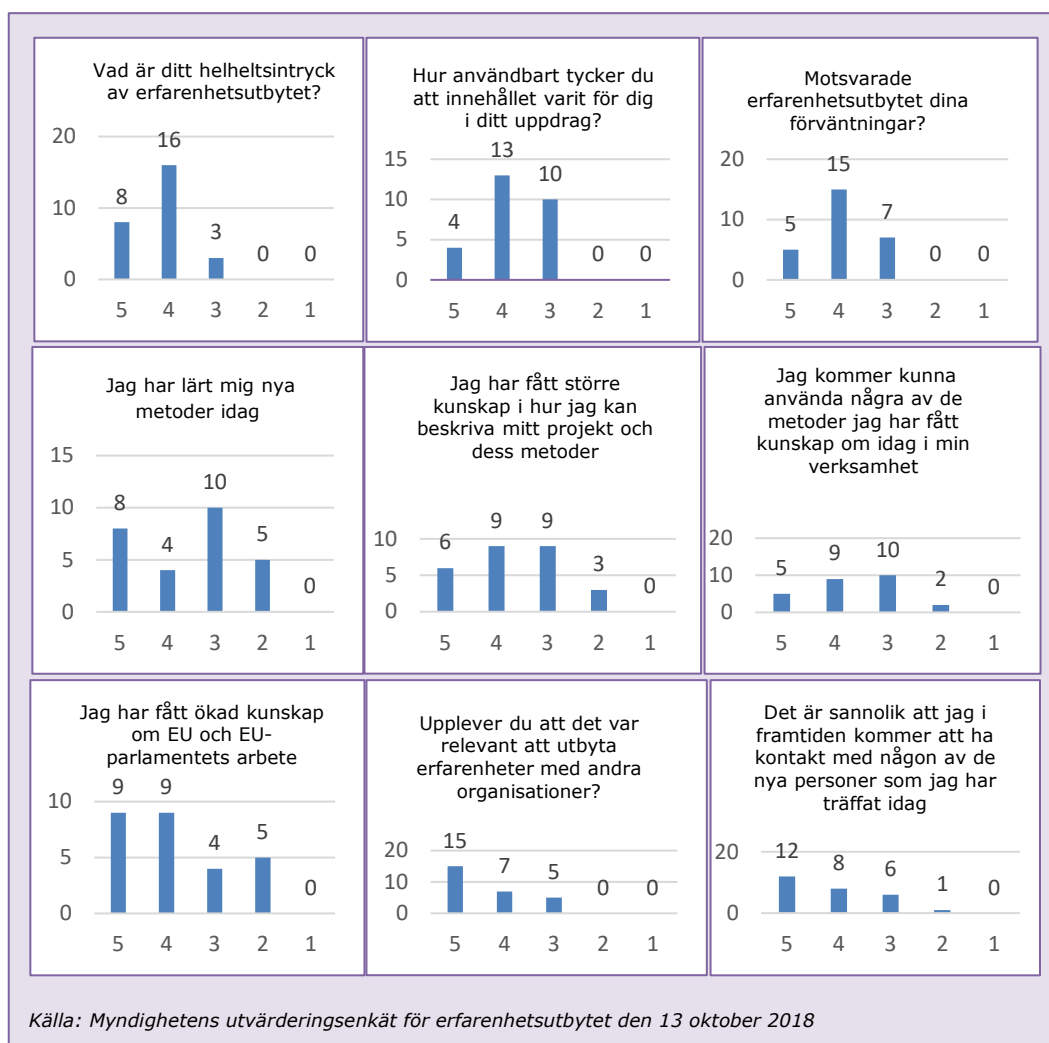
⁶ ASOV Stockholm är en icke-romsk organisation. Romska ungdomsförbundet och Trajosko Drom är romska organisationer. De två första tillfrågades om samverkan då de tidigare har fått projektbidrag av MUCF för att öka valdeltagandet till Europaparlamentsvalen och därmed har erfarenhet av detta. Trajosko Drom tillfrågades då de har erfarenhet av att ordna en liknande metodworkshop med MUCF.

⁷ Läs gärna É Romani Glindas reportage via denna länk: <http://www.romaniglinda.se/images/tidningar/2018/4-5-2018.pdf>

framgår att 14 män och 21 kvinnor deltog. Det är också myndighetens bedömning att mycket få unga representanter från romska organisationer deltog, trots att detta uppmuntrades.

Utvärdering av erfarenhetsutbytet

I slutet av erfarenhetsutbytet utvärderades det av deltagarna, på så sätt att de fick ta ställning till ett antal påståenden om vad dagen bidragit till. 26 av 35 deltagare besvarade enkäten i sin helhet. Nedan anges antal svar i förhållande till respektive fråga. Enkäten bestod huvudsakligen av påståenden. Svaren som kunde ges var skala 1–5 där 1 motsvarade ett mycket lågt värde och 5 ett mycket högt värde. Svaren redovisas i figur 4.

Figur 4. Enkätresultat erfarenhetsutbytet 2019. Antal samt värde på svarsskala 1–5.

Överlag var deltagarna positivt inställda till dagen i sin helhet och majoriteten angav värdet 5 eller 4 på flera av frågorna. Detta visar på att erfarenhetsutbytet haft god effekt, speciellt då många respondenter ansåg att det varit relevant att byta erfarenheter med andra organisationer samt att det är sannolikt att de kommer ha kontakt med någon av dem nya personer de träffat idag i framtiden.

Det fanns dock vissa delar av erfarenhetsutbytet som deltagarna var mindre nöjda med. På frågan om deltagaren lärt sig nya metoder under erfarenhetsutbytet var det fem personer som gav ett lågt värde. Likadant vad gäller huruvida de ansett sig fått ökad kunskap om Europaparlamentet. Något motsägelsefullt är det dock just dessa aspekter som flera omnämner som bra och något de lärt sig mycket om i fritextsvar, på frågan vad de ansåg hade varit bäst med dagen.

Flera organisationer svarar också att de uppskattade att träffa och diskutera med andra organisationer, med kommentarer i enkäten som *”Olika grupper med olika kunskap var jättebra och viktigt”*. Många nämner också Soraya Posts och Romska ungdomsförbundets föreläsningar samt den interaktiva metodworkshopen.

På frågan vad deltagarna lärt sig något nytt om svarar flera organisationer *”andra organisationers arbete”, ”EU”, ”Europaparlamentet” och ”Sorayas arbete”*. Vad gäller vad som kunde förbättras uttryckte flera att de hade velat visat sina projekt och att alla organisationer borde ha fått vara med och presentera sina projekt kort eller haft möjligheten att samverka med MUCF i skapandet av erfarenhetsutbytet. Det nämndes också i ett medskick till MUCF, där en respondent skrev:

”Ge alla organisationer möjlighet att presentera sina projekt, och samverka med MUCF i planeringen av erfarenhetsutbytet, annars kan det skapa klyftor”.

En romsk företrädare påpekade även med ett liknande resonemang detta muntligt till MUCF. Att samverka med alla var inte möjligt för myndigheten att göra, men citatet visar på en aspekt av samverkan som MUCF behöver hantera och som myndigheten tar med sig under arbetet det kommande året. MUCF frågade också vad organisationerna skulle vilja veta mer om och i svaren efterlyser många än mer stöd i ansökningsprocessen. De vill exempelvis veta hur de skriver en bra projektansökan, hur MUCF bedömer ansökan och hur lång en ansökan bör vara.

En konkret effekt av erfarenhetsutbytet var att flera av de organisationer som var med under dagen senare sökte projektbidrag hos MUCF för att öka valdeltagandet i Europaparlamentsvalet 2019. Utav dessa var det tre romska organisationer som sökte, varav en fick bifall för att driva ett projekt riktat till unga romer och romer med funktionsnedsättning.

Referensgrupp om offentliga regelverk

MUCF har fått i uppdrag av regeringen att utveckla kunskapsstöd till civila samhället om det offentliga regelverket gällande organisationsformer, bidrag med mera. (regeringsbeslut 2017). I arbetet med detta tillsatte myndigheten en ny referensgrupp för att kartlägga behov hos ideella organisationer kring offentliga regelverk. Då inga romska organisationer anmälde sig till referensgruppen gjorde myndigheten ett utskick till de romska organisationer som sökt bidrag inom stödformen för hälsofrämjande insatser riktade till romer 2016–2018. Tre organisationer anmälde sitt intresse till referensgruppen. Samtliga tre avstod dock sedan från att medverka.

Film i föreningsteknik

Som framgick i föregående års rapport har det vid tidigare utvärdering av statsbidraget för att främja nationella minoriteters arbete för jämställdhet och mot diskriminering framgått att det finns ett behov av ökad kunskap om föreningsteknik. Detta framkom även under bidragsgivningen för hälsofrämjande insatser riktade till romer 2016–2018. Eftersom stadgan är det som bär en förening valde MUCF att skapa en film i föreningsteknik med fokus på stadgar. Filmen upphandlades under september och oktober 2017. Produktionsbolaget ”Slutet är nära” tilldelades uppdraget. För att skapa romsk delaktighet bestämde sig myndigheten för att romska personer från olika romska grupper och av olika ålder och kön skulle medverka i filmen. Detta trots att filmen inte bara riktar sig till romska organisationer då den genom att den fokuserar på föreningsteknik är av intresse för MUCF:s andra målgrupper i det civila samhället. För att hitta romska personer gjordes ett e-postutskick till drygt 200 kontakter i oktober 2017. Dessa kontakter var både romska och icke-romska men hade alla koppling till frågorna. I utskicket presenterades uppdraget och vad som krävdes för att ansöka om att få vara med. MUCF valde ut 5 personer utifrån att MUCF ville visa på en bredd när det gäller ålder, kön och vilken av de romska grupperna man tillhör. MUCF valde även att ha med 3 kvinnor och 2 män, då myndigheten inom ramen för uppdraget ska prioritera kvinnor och flickor. Dessa fick ett arvode för en dagsinspelning i Stockholm samt resan betald. Filmen färdigställdes med klippning och undertexter och fakturerades under våren 2018. För att komplettera och stärka filmens föreningstekniska budskap vävdes den in i myndighetens uppdrag om att utveckla kunskapsstöd till civila samhället om det offentliga regelverket gällande organisationsformer, bidrag m.m. (regeringsbeslut 2017). Därigenom skapades en ny artikel på myndighetens hemsida med titeln *Stöd för att driva en ideell förening*⁸. Där har myndigheten samlat information till den som driver en ideell förening, med länkar till ytterligare information från myndigheter och organisationer. Filmen och artikeln ska kunna användas av alla civilsamhällets organisationer, även om myndigheten från början skapade filmen med den romska gruppen som huvudmålgrupp. Under augusti påbörjades ett spridningsarbete med filmen och den nya artikeln på hemsidan, där videon och länk till hemsidan skickades via e-post till ett 100-tal kontakter bestående av romska organisationer, kommuner och personer som myndigheten haft kontakt med genom sin tidigare bidragsgivning. Myndigheten skapade även en länk till artikeln på myndighetens bidragssida för hälsofrämjande insatser riktade till romer. Ett mailutskick med videon sändes även ut till kontakter som myndigheten haft kontakt med genom tidigare bidragsgivning. Artikeln och videon ”pushades” även genom ett inlägg på Facebook, en ”puff” på myndighetens hemsida, i myndighetens nyhetsbrev samt ett inlägg på Twitter.

---

⁸ Se länk till artikel och video på MUCF:s hemsida: <http://www.mucof.se/stod-for-att-driva-en-ideell-forening>

Slutsatser

Liksom i föregående års rapporter konstaterar MUCF att målgruppen romska organisationer och företrädare har ett stort intresse för myndighetens uppdrag. Genom myndighetens prioriteringar har bidraget 2018 kunnat delas ut till fler projekt än föregående år. Myndigheten konstaterar att fler mindre etablerade romska organisationer därmed har fått stöd för att arbeta med romers hälsa, men ser också att det blir svårt för organisationer som stärkts av bidraget att växla upp sina insatser då bidraget är litet. MUCF möter också en frustration hos de sökande organisationerna vad gäller bidragets storlek samt för att det upplevs som svårt att söka för löner, på grund av myndighetens prioriteringar. Myndigheten drar slutsatsen att om bidraget ska distribueras på sådant sätt att det stärker civilsamhället och särskilt romska organisationer att arbeta med hälsofrämjande insatser på bred front så är det relativt små summor som kan ges till varje organisation, därmed räcker de sällan till löner. De fyra projekt som hittills slutrapporterats visar goda resultat både i form av ökad kunskap om hälsa, men även ett stärkt romskt civilsamhälle och bättre kontakter mellan romer och den offentliga sektorn, samt i viss mån även allmänheten. Ett av de beviljade projekten har endast haft 70 000 i projektmedel, men har ändå rapporterat goda resultat med förhållandevis stora effekter för deltagarna. Om organisationerna ska kunna växla upp insatserna och därmed möjliggöra mer av de goda resultaten krävs ökade bidragsanslag.

Stödet i ansökningsprocessen ses av myndigheten som viktigt för att kunna stödja det många gånger myndighetsovana romska civilsamhället i att söka bidraget.

Bidragsgivningen blir också i sig ett föreningstekniskt uppdrag, speciellt genom myndighetens prioriteringar vilka möjliggör för mindre organisationer att gå vidare i ansökningsprocessen. Genom kompletteringar och dialog med sökande organisationer stärks också organisationerna i sitt projekttänk och förståelse för vad som menas i termer av mätbara mål, utvärdering, och liknande, som för många sökande är abstrakta ord.

Även om erfarenhetsutbytet fick övervägande positiva reaktioner konstaterar myndigheten att intresset för och kunskapen om hur man skriver en bra projektansökan är långt ifrån tillfredsställt. Av utvärderingarna av erfarenhetsutbytet står det tydligt att många organisationer efterfrågar ännu mer stöd i hur man skriver en bra projektansökan. I likhet med detta anger många romska organisationer i kontakt med myndigheten även ett stort intresse av myndighetens stödjande uppdrag i framförallt föreningsteknik, där större och mer omfattande insatser efterfrågas.

Myndigheten konstaterar att många organisationer är fortsatt positiva till och intresserade av att samverka med myndigheten. Nära samverkan är en framgångsfaktor i arbetet med romsk inkludering, men är också en känslig balansgång. Det romska civilsamhället kan eventuellt påverkas negativt om vissa, och inte andra, förekommer i myndighetens arrangemang. Myndigheten tar med sig detta under arbetet 2019, men konstaterar också att det inte är möjligt att samverka med alla. Det är viktigt att myndigheten samverkar med olika organisationer och inte alltid återkommer till samma, även om de har goda kompetenser inom ett av myndigheten prioriterat område.

Myndigheten ser också att det finns en avsaknad av unga romer bland de organisationer myndigheten har kontakt med, även när de specifikt efterfrågas av myndigheten som vid erfarenhetsutbytet. Liksom angavs i förra årets rapport ser myndigheten att det finns

anledning att mer specifikt samverka med unga romer för att myndighetens uppdrag även ska gagna dem. Att prioritera unga ligger också i linje med lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Företrädare för romska organisationer har även uttryckt en önskan om att lyfta unga romska mäns hälsa, specifikt, som enligt dem inte satsas på av romska organisationer när regeringen väljer att prioritera flickor och kvinnor i stödformen. Företrädarna uttrycker en oro för att pojkarna halkar efter i skolan och tar droger i större utsträckning.

Arbetsformen för samverkan och att nå unga inom organisationerna är nödvändigt, men kräver tid och överväganden, speciellt om myndigheten ska samverka med organisationer som inte är vana vid att hålla i större arrangemang, eller nå unga som är ovana vid att delta i liknande sammanhang. Detsamma gäller bidragsgivningen och stödet inför den, som är resurskrävande för myndigheten då handläggningen innebär mycket kompletteringar och kontakt med sökande. Samtidigt efterfrågar många organisationer mer stöd i föreningsteknik och hur man skriver projektansökningar. De resurser som avsätts i uppdraget är inte förenliga med de arbetsresurser som krävs för arbetssättet och de behov som målgruppen har. Därav har även synergier mellan andra uppdrag varit nödvändiga för att kunna genomföra uppdraget. Det finns ett stort intresse och stora förväntningar hos målgruppen, både på bidraget och på stödet, som nuvarande resurser har svårt att bemöta.

MUCF drar slutsatsen att bidraget främjar romers hälsa och det romska civilsamhället på bred front, samt att myndighetens insatser stödjer det romska civilsamhället. Myndigheten är positiv till en fortsättning av uppdraget, då de resultat som hittills noterats är goda och i linje med stödformens syfte, och då myndigheten upplever ett stort intresse hos romska organisationer för uppdraget. Myndigheten gör dock bedömningen att om uppdraget fortsätter efter 2019 så bör regeringen:

- **öka statsbidraget för hälsofrämjande insatser riktade till romer**
För att inte tappa det stora engagemang och intresse som finns hos romska organisationer att arbeta med att främja romers hälsa bör detta särskilt beaktas. De behöver ha möjlighet att växla upp sina insatser.
- **öka administrationsmedlen till MUCF för att arbeta med uppdraget**
Detta krävs om regeringen avser att uppmuntra och förvalta intresset som finns hos romska organisationer att stärka sin kapacitet och lära sig mer om exempelvis föreningsteknik som myndigheten nu med befintliga personal- och verksamhetsresurser har svårt att bemöta.
- **skriva fram att ungas perspektiv och hälsa särskilt ska beaktas inom uppdraget**
Detta för att det är viktigt att få med unga romer i arbetet med romsk inkludering samt för organisationer att arbeta med att öka unga romska mäns hälsa, utöver romska flickor och kvinnors hälsa.

Referenser

Andersen, Dolly (2018). Erfarenhetsutbyte om EU-parlamentet och metoder för förändring. *É Romani Glinda*. Nr 4–5, juli-oktober, s. 24–25. <http://www.romaniglinda.se/images/tidningar/2018/4-5-2018.pdf>. (Hämtad 2018-02-16).

Europeisk kod för idéburna organisationers medverkan i beslutsprocessen: antagen av INGO-konferensen vid mötet den 1 oktober 2009: Europarådets INGO-konferens CONF/PLE(2009)CODE1. Överenskommelsens uppföljningskansli, Stockholm.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2017). *Stöd till romska organisationer och romers hälsa*. Stockholm: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

Radio Romano (2018). *Love pe projekto pe romengo saschipe*. 22 februari. <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=2122&artikel=6892238> (Hämtad 2018-03-04).

Regeringsbeslut (2016). *Uppdrag till Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor om stöd till romska organisationer, 2016-05-12, Ku2016/01243/DISK*.

Regeringsbeslut (2017). *Regleringsbrev för budgetåret 2018 avseende Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. U2017/01398/UF, U2017/02966/UF, U2017/03289/UF m.fl.*

Regeringsbeslut (2018). *Regleringsbrev för budgetåret 2018 avseende Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor. U2018/02877/BS (delvis) U2018/02971/UF*.

SFS 2016:840 *Förordning (2016:840) om statsbidrag för hälsofrämjande insatser riktade till romer*.

SFS 2018:1367. *Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk*.

Bilaga 1: Beviljade projekt 2018

Nedan listas de 8 projekt som beviljades bidrag inom stödformen hälsofrämjande insatser riktade till romer 2018. Samtliga ges en kort beskrivning.

Organisation	Beviljat belopp
Gipsy föreningen Galbi	150 000 kronor
Gipsy föreningen Galbi har fått bidrag för att under perioden den 1 juli 2018 till den 30 juni 2019 arbeta med projektet <i>Jag äger mitt liv</i>. Projektet syftar till att förbättra romska kvinnors hälsa och förebygga barn- och tvångsäktenskap genom att öka målgruppens kunskap om sin hälsa och sina rättigheter. Det görs genom föredrag och diskussion, informationsfilmer och fysiska aktiviteter med koppling till olika hälsoteman som exempelvis hederskultur, hedersrelaterat våld och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter m.m. Den huvudsakliga målgruppen är 30 romska kvinnor 13–25 år bosatta i Göteborg. Projektet planerar att resultaten ska spridas genom en hearing i slutet av projektet där romer, myndigheter, sjukhus och skolor bjuds in.	

Organisation	Beviljat belopp
Internationella klubb Vorta Drom	215 000 kronor
Internationella klubb Vorta Drom har fått bidrag för att under perioden den 1 juli 2018 till den 1 juni 2019 arbeta med projektet <i>Riktad verksamhet mot romska familjer vars barn ej deltar i förskoleverksamhet</i>. Projektet syftar till att ge romska barn bättre förutsättningar för att delta i förskoleverksamhet, och på så sätt minska risken för att barnen vid skolstart upplever sig ha sämre möjligheter att lyckas med sin skolgång än övriga skolkamrater. Projektets mål är att öka barnens välmående samt sociala och språkliga utveckling, genom att tillsammans med barnens föräldrar finna trygga former för dem att kunna delta i förskoleverksamhet. Det görs genom att involvera familjerna i Internationella klubb Vorta Droms barnverksamhet, samt genom att öka kontaktytorna mellan organisationen, förskolor och socialtjänst. Familjerna ska träffas två gånger i veckan för att delta i organisationens aktiviteter, samt besöka den öppna förskolan och dess aktiviteter. Föräldrarna ska även träffas varannan vecka för att diskutera barnens behov och utveckling. Den huvudsakliga målgruppen är romska föräldrar med barn mellan 0–6 år i Helsingborg som inte deltar i förskoleverksamhet. Projektet kommer ske i samverkan med bland annat Socialförvaltningen och Vittra Adolfsbergs för- och grundskola. Projektet planerar att resultaten ska spridas genom dokumentation på föreningens hemsida och genom deltagande i seminarier, samt genom att deltagarna själva för vidare kunskap till släkt och bekanta.	

Organisation	Beviljat belopp
Internationella Rom och Resande Kvinnoforum/ IRKF	145 000 kronor
Internationella Rom och Resande Kvinnoforum/IRKF har fått bidrag för att under perioden 1 juli 2018 till den 30 juni 2019 arbeta med projektet <i>Romska kvinnornas väg ut</i>. Syftet med projektet är att öka unga romska kvinnors kunskap om hälso- och rättighetsfrågor och främja en hälsosammare livsstil genom utbildning i frågor såsom kvinnohälsa, hälso- och sjukvård, barnäktenskap och psykisk hälsa. Det görs genom två heldagars campingaktiviteter med föreläsningar, workshops och fysiska aktiviteter på fem olika orter i landet: Stockholm, Enköping, Eskilstuna, Västerås och Uppsala. Projektet ska även genomföra 1–4 uppföljningsföreläsningar på olika hälsoteman i respektive stad. Den huvudsakliga målgruppen är 70–80 unga romska kvinnor i åldrarna 12–35 år. Projektet planerar att resultaten ska spridas genom skapandet av en broschyr som ska delas ut till romska kvinnor, samt till myndigheter och vårdinstitutioner.	

Organisation	Beviljat belopp
Malmö Romska Idé Center	105 635 kronor
Malmö Romska Idé Center har fått bidrag för att under perioden 27 augusti 2018 till den 28 februari 2019 arbeta med projektet <i>Romska kvinnor i fokus</i>. Projektet syftar till att öka romska kvinnors medvetenhet och kunskap om hälsofrämjande aktiviteter. Målet är bland annat att deltagarna ska må bättre både psykiskt och fysiskt. Det görs genom att gruppen träffas 12 gånger och har föreläsningar om bland annat fysiskt och psykiskt välbefinnande, samt deltar i organiserade aktiviteter såsom simning eller hälsosam matlagning. Deltagarna ska även få hemuppgifter i form av regelbundna promenader. Den huvudsakliga målgruppen är 11 romska kvinnor mellan 16–50 år. Projektet genomförs i Malmö i samverkan med Studieförbundet. Projektets resultat ska spridas genom dokumentation på föreningens hemsida, samt genom att deltagarna muntligt ska föra vidare sina kunskaper till sina familjer, bekanta, och andra medlemmar i föreningen.	

Organisation	Beviljat belopp
Roma Institutet	150 000 kronor
Roma Institutet har fått bidrag för att under perioden den 1 juli 2018 till den 30 juni 2019 arbeta med projektet <i>Hälsofrämjande insatser romer i norr</i>. Projektet syftar till att öka hälsomedvetenheten hos unga romer. Projektet har tre huvudmål: 1. Öka kunskapen om kost och motion. 2. Öka samhällsdelaktigheten. 3. Förebygga alkohol, narkotika och tobaksanvändning. Det görs genom bland annat information, utbildning, kunskapspridning, coaching, föreläsning, matlagningskurs, studiebesök, idrott och fritidsaktiviteter, samt temaaktiviteter och cirkelkurser. 7 coacher utses och tilldelas ansvaret för cirka 5 deltagare var. Coachen är ansvarig för att följa upp, genomföra, samt dokumentera insatserna för sin berörda grupp. Den huvudsakliga målgruppen är 18 romska tjejer och 15 romska killar 15–29 år. Projektet genomförs i Skellefteå i samarbete med Skellefteå kommun. Projektets resultat ska exempelvis spridas muntligen via personliga kontakter och via sociala medier, samt genom information till bland annat romska organisationer. Organisationen ska även besöka sina medlemsföreningar och presentera projektet och dess resultat, samt genomföra temadagar med workshop om projektet inom sin ordinarie verksamhet.	

Organisation	Beviljat belopp
Romani Tjej	130 000 kronor
Romani Tjej har fått bidrag för att under perioden 1 augusti 2018 till den 31 juli 2019 arbeta med projektet <i>Romska tjejers hälsa i fokus!!</i> Projektet syftar till att utbilda romska kvinnor i hälsofrågor, hur sjukvårdssystemet fungerar och var de ska vända sig för att söka vård. Projektet har särskilt fokus på sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Det görs genom utbildningar, föreläsningar, workshops, möten och studiebesök. Projektet ordnar även fysiska aktiviteter för att främja hälsan, exempelvis promenadgrupper. Den huvudsakliga målgruppen är unga romska kvinnor från 13–25 år samt romska kvinnor 25 år och uppåt. Cirka 15–20 personer deltar i projektet. Deltagarna ska även sprida vidare sina kunskaper till cirka 80 personer i sin närhet. Projektet genomförs i Helsingborg och Lund i samarbete med organisationerna Internationella klubb Vorta Drom och Lovara Tjej center i Lund. Projektets resultat ska spridas till andra kvinnoorganisationer muntligt genom deltagande på möten, seminarier och konferenser.	

Organisation	Beviljat belopp
Romer kultur, fritid, kunskap och tolerans (RKFKT)	149 700 kronor

Romer kultur, fritid, kunskap och tolerans (RKFKT) har fått bidrag för att under perioden 13 augusti 2018 till den 12 juni 2019 arbeta med projektet *Sasto dzii – tillsammans för romska kvinnors hälsa och rättigheter som hälsokommunikatörer*. Projektet syftar till att främja en hälsosammare livsstil och bryta social isolering för romska kvinnor genom att öka deras kunskaper om hälso- och rättighetsfrågor. Projektet ska utbilda unga romska kvinnor till hälsokommunikatörer. De ska sedan sprida sin kunskap vidare via sina nätverk. Det ska ske genom att gruppen träffas två gånger i veckan för en sycirkel, där de genom föreläsningar, studiebesök och aktiviteter som exempelvis matlagning och sömnad av "light versionen" av den romska kjolen, behandlar och diskuterar olika hälsofrågor. Den huvudsakliga målgruppen är unga romska kvinnor 18–29 år och projektet genomförs i Farsta, Stockholm. Projektet planerar att resultaten ska spridas genom en modevisning för allmänheten där "light versionen" av kjolen visas upp, samt genom framtagning av en informationsbroschyr som ska spridas till olika hälsoaktörer.

Organisation	Beviljat belopp
Romska Ungdomsförbundet	854 500 kronor

Romska Ungdomsförbundet har fått bidrag för att under perioden 1 oktober 2018 till den 30 september 2019 arbeta med projektet *Unga romska hälsoinspiratörer i Örebro* som syftar till att öka kunskapen om hälsofrågor och främja en hälsosammare livsstil bland unga romer i Örebro kommun, och på sikt förbättra deras fysiska och psykiska hälsa. Målet är också att främja insatser som syftar till att förbättra unga romers hälsa genom att stärka samverkan med kommunens folkhälsoansvariga. Projektet ska utbilda 30 unga romer 16–25 år och 6 romska brobyggare till hälsoinspiratörer. Gruppen kommer delta i ett antal utbildningsträffar och aktiviteter på olika hälsoteman, exempelvis psykisk hälsa, våld i nära relationer, motion och kost. Deltagarna kommer också att stödja andra romer till bättre hälsa genom att organisera aktiviteter för en egen målgrupp. Brobyggarna ska även fungera som en länk till kommunen genom sina nätverk. Den huvudsakliga målgruppen är unga romer 16–25 år och romska brobyggare (heltidsanställda på kommunen). Projektet genomförs i Örebro. Projektet planerar att resultaten ska spridas genom en rapport på förbundets hemsida, en nationell spridningskonferens, samt genom kommunens romska brobyggares nätverk och hälsoinspiratörernas fortsatta arbete.

Källa: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors ansökningssystem

Bilaga 2: Ansökningar 2018

Tabell 2. Samtliga ansökningar till hälsofrämjande insatser riktade till romer 2018

Organisation	Projektnamn	Beslut	Sökt belopp
Gipsy föreningen Galbi	Jag äger mitt liv	Bifall	150 000
Internationella klubb Vorta Drom	Riktad verksamhet mot romska familjer vars barn ej deltar i förskoleverksamhet.	Bifall	215 000
Internationella Rom och Resande Kvinnoforum/IRKF	Romska kvinnornas väg ut	Bifall	364 000
Malmö Romska Idé Center	Romska kvinnor i fokus	Bifall	105 635
Roma Institutet	Hälsofrämjande insatser romer i norr	Bifall	150 000
Roma people	Kunskap om romer	Avslag	150 000
Romani Tjej	Romska tjejers hälsa i fokus!!	Bifall	130 000
Romer kultur, fritid, kunskap och tolerans (RKFKT)	Sasto dzii – tillsammans för romska kvinnors hälsa och rättigheter som hälsokommunikatörer	Bifall	149 700
Romska hälsan	Hjärter Dam	Avslag	150 000
Romska Ungdomsförbundet	Unga romska hälsoinspiratörer i Örebro	Bifall	885 000
Uppsala läns bildningsförbund	Bygga förening, bygga kompetens, bygga broar – bygg upp dig själv	Avslag	1 317 000
Vänskapsföreningen i Skåne	Romers Hälsa och Liv	Avslag	149 900
Västra Götalands idrottsförbund	Street Games Next Generation	Avslag	154 000
Totalt			4 070 235

Källa: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors ansökningssystem

Bilaga 3: Beviljade projekt 2016–2018

Tabell 3. Samtliga beviljade projekt för till hälsofrämjande insatser riktade till romer 2016–2018, inklusive organisation, beviljat belopp, ort och län

Organisation	Projekt	Beviljat belopp	Bidragsår	Ort	Län
Romano Pasos Research Centre	Inkluderande hälsovård för romer	130 000	2016	Haninge	Stockholms län
Romska Ungdomsförbundet	Romska hälsoinspiratörer i Gävleborg	940 000	2016	Gävleborg	Gävleborgs län
Uppsala läns bildningsförbund	Bygga förening, bygga kompetens, bygga broar	914 000	2016	Uppsala	Uppsala län
Internationella klubb Vorta Drom	Catch up – Vorta drom	325 000	2017	Helsingborg	Skåne län
Internationella Rom och Resande Kvinnoforum/ IRKF	Vägen till en ljusare framtid	136 000	2017	Stockholm	Stockholms län
Malmö Ungdomscentral	Ungdomar i fokus – Våld ur barnens perspektiv	183 468	2017	Malmö	Skåne län
Romani Bhar	Kvinnohälsa i fokus	140 000	2017	Malmö	Skåne län
Romer kultur, fritid, kunskap och tolerans (RKFKT)	Misto ilo – tillsammans för romska kvinnors hälsa, och hälsokommunikatörer	70 000	2017	Stockholm	Stockholms län
Romska Ungdomsförbundet	Unga romska hälsoinspiratörer i Borås	945 000	2017	Borås	Västra Götalands län
Gipsy föreningen Galbi	Jag äger mitt liv	150 000	2018	Göteborg	Västra Götalands län
Internationella klubb Vorta Drom	Riktad verksamhet mot romska familjer vars barn ej deltar i förskoleverksamhet.	215 000	2018	Helsingborg	Skåne län
Internationella Rom och Resande Kvinnoforum/ IRKF	Romska kvinnornas väg ut	145 000	2018	Stockholm, Enköping, Eskilstuna, Västerås och Uppsala	Stockholms län, Uppsala län, Södermanlands län, Västmanlands län
Malmö Romska Idé Center	Romska kvinnor i fokus	105 635	2018	Malmö	Skåne län
Roma Institutet	Hälsofrämjande insatser romer i norr	150 000	2018	Skellefteå	Västerbottens län
Romani Tjej	Romska tjejers hälsa i fokus!!	130 000	2018	Helsingborg	Skåne län
Romer kultur, fritid, kunskap och tolerans (RKFKT)	Sasto dzii – tillsammans för romska kvinnors hälsa och rättigheter som hälsokommunikatörer	149 700	2018	Stockholm	Stockholms län
Romska Ungdomsförbundet	Unga romska hälsoinspiratörer i Örebro	854 500	2018	Örebro	Örebro län

Källa: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors ansökningssystem

Hos oss växer kunskap fram

På Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor är ungas villkor och civilsamhällets förutsättningar i fokus. Här växer kunskap fram som beslutsfattare använder när de prioriterar insatser för unga och för civilsamhället. Vi sprider kunskapen i mötet med människor, på såväl nationell som europeisk nivå. Vi fördelar också statsbidrag som ger små och stora organisationer möjlighet att finnas, växa och utvecklas. Internationella bidrag ger unga möjlighet att arbeta som volontär, studera eller praktisera i ett annat europeiskt land.

mucf | Myndigheten för ungdoms-
.se | och civilsamhällesfrågor

www.mucf.se
Facebook: @ungciv
Twitter: @ungciv
E-post: info@mucf.se

Mars 2019

Författare: Ellen Lundkvist
Grafisk form: MUCF
Foto: Juergen Priewe, Mostphoto
ISBN: 978-91-88455-90-1